

KOMISJONI SOOVITUS,**11. oktoober 2004,****dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde taustanivoode seire kohta toiduainetes***(teatavaks tehtud numbri K(2004) 3462 all)***(EMPs kohaldatav tekst)****(2004/705/EÜ)**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 211 teist taanet,

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjoni 8. märtsi 2001. aasta määrus (EÜ) nr 466/2001, millega kehtestatakse teatavate saasteainete piirnormid toiduainetes,⁽¹⁾ näeb ette dioksiinide piirnormid toiduainetes.

(2) Ehkki toksikoloogilisest seisukohast tuleks iga piirnormi kohaldada dioksiinide, furaanide ja dioksiinitaoliste PCBde suhtes, on piirnormid kehtestatud ainult dioksiinidele ja furaanidele, mitte aga dioksiinitaolistele PCBdele, kuna andmed viimaste esinemissageduse kohta on väga piiratud. Eespool nimetatud määrus näeb ette, et komisjon vaatab piirnormid läbi hiljemalt 31. detsembriks 2004, pidades silmas uusi andmeid dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde sisalduse kohta, eelkõige selleks, et kehtestada piirnormid ka dioksiinitaolistele PCBdele.

(3) Määrus (EÜ) 466/2001 näeb ette dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde piirnormide edasise läbivaatamise hiljemalt 31. detsembriks 2006, eesmärgiga piirnorme oluliselt vähendada.

(4) Kogu Euroopa Ühendusest on vaja koguda usaldusväärseid andmeid dioksiinide, furaanide ja dioksiinitaoliste PCBde sisalduse kohta võimalikult mitmesugustes toiduainetes, et saada selge ettekujutus aja jooksul toimuvatest muutustest nende ainete taustasisalduses.

(5) Suhe dioksiinide, furaanide, dioksiinitaoliste PCBde ja mittedioksiinitaoliste PCBde sisalduse vahel on oluline,

kuid teadmised selle kohta on puudulikud. Seetõttu on asjakohane analüüsida võimalusel ka mittedioksiinitaoliste PCBde sisaldust valitud proovides.

(6) Komisjoni 4. märtsi 2002. aasta soovitus 2002/201/EÜ⁽²⁾ dioksiinide, furaanide ja PCBde sisalduse vähendamise kohta söödas ja toidus soovitati, et liikmesriigid peaksid vastavalt oma toiduainete tootmise ja tarbimise ulatusele aeg-ajalt kontrollima dioksiinide ja dioksiinitaoliste PCBde sisaldust toiduainetes. Nimetatud kontrolli tuleks teostada kooskõlas toiduahela- ja loomade tervishoiu alalise komitee üksikasjalike suunistega. Ühtsuse tagamiseks kogu Euroopa Liidus peaksid nimetatud suunistes muu hulgas sisalduma sätted miinimumsageduse ja tulemustest teatamise vormi kohta.

(7) Vastavad andmed tuleb esitada regulaarselt komisjonile. Komisjon tagab, et need andmed kogutakse andmebaasi, mis tehakse konsulteerimiseks avalikult kättesaadavaks.

(8) 1. mail 2004 ühinesid Eesti, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi ja Ungari Euroopa Ühendusega. On asjakohane, et uued liikmesriigid hakkaksid võimalikult kiiresti seireprogrammis osalema. Tunnistatakse siiski, et uutele liikmesriikidele oleks asjakohane ette näha üleminekukord ja et esialgu ei soovitata uute liikmesriikide jaoks kehtestada nõuet toiduainete dioksiini-, furaani- ja dioksiinitaoliste PCBde sisalduse kontrollimise täpse miinimumsageduse osas,

SOOVITAB JÄRGMIST:

1. Liikmesriigid peaksid alates aastast 2004 kuni 31. detsembriks 2006 tegema toiduainete dioksiini-, furaani- ja dioksiinitaoliste PCBde taustasisalduse seiret aastas analüüsitava proovide võtmise soovitatava miinimumsagedusega kooskõlas suunisena ette nähtud I lisas esitatud tabeliga. Proovide võtmise sagedust tuleks igal aastal läbi vaadata, arvestades omandatud kogemusi.

⁽¹⁾ EÜT L 77, 16.3.2001, lk 1. Viimati muudetud komisjoni 13. aprilli 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 684/2004 (ELT L 106, 15.4.2004, lk 6).

⁽²⁾ EÜT L 67, 9.3.2002, lk 69.

2. Eesti, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi ja Ungari peaksid võimalikult kiiresti hakkama osalema toiduainete dioksiini-, furaani- ja dioksiinitaoliste PCBde sisalduse seireprogrammis. Aastas analüüsitavate proovide võtmise sagedus nähakse Eesti, Küprose, Leedu, Läti, Malta, Poola, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi ja Ungari jaoks ette alates aastast 2005.
3. Liikmesriigid peaksid regulaarselt esitama komisjonile andmeid, mille sisu ja formaat on ette nähtud II lisas, et need saaks koondada ühte andmebaasi. On asjakohane, et esitataks ka viimaste aastate taustanivoosid näitavad andmed, mille saamisel kasutatud analüüsimeetod on kooskõlas komisjoni 26. juuli 2002. aasta direktiiviga 2002/69/EÜ, millega sätestatakse proovivõtu- ja analüüsi-

meetodid dioksiinide sisalduse ametlikuks kontrolliks ja dioksiinitaoliste PCBde sisalduse kindlaksmääramiseks toiduainetes.⁽¹⁾

4. Võimaluse korral peaksid liikmesriigid samades proovides analüüsima ka mittedioksiinitaoliste PCBde sisaldust.

Brüssel, 11. oktoober 2004

Komisjoni nimel
komisjoni liige
David BYRNE

⁽¹⁾ EÜT L 209, 6.8.2002, lk 5. Viimati muudetud komisjoni 13. aprilli 2004. aasta direktiiviga 2004/44/EÜ (ELT L 113, 20.4.2004, lk 17).

I LISA

Tabel: Soovitatav minimaalne aastas analüüsitava toiduproovide arv. Proovide jaotumine lähtub iga riigi tootangust. Erihist tähelepanu pööratakse toiduainetele, mille puhul eeldatakse dioksiinide, furanamide ja dioksiinitaoliste PCBde suurt varieeruvust. Eelkõige kehtib see kala kohta.

Riik (*)	N ⁽¹⁾	Liha ja lihatooted ⁽²⁾				Kala ja kala-tooted ⁽³⁾		Piim ja piima-tooted ⁽⁴⁾		Munad ⁽⁵⁾		Õlid ja rasvad ⁽⁶⁾			Puuviljad, marjad, köögiviljad ja teraviljad ⁽⁷⁾		
		Loomaliha	Sealiha	Lambaliha	Kodulinnud	Maks	Kalad	Akvakultuuritooted	Piim	Või/juust/jogurt	Puuris peetavate kanade	Vabapidamisel olevate kanade	Loomsed	Taimsed	Kala-/toidulisandid	Köögiviljad	Puuviljad ja marjad
Belgia	53	4	4	2	4	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	2	2
Taani	66	3	5	2	3	3	15	5	3	3	3	2	3	6	3	2	2
Saksamaa	147	13	13	3	6	7	7	5	14	10	11	12	14	4	4	2	8
Kreeka	55	2	2	7	3	2	4	7	3	3	3	2	3	3	4	2	2
Hispaania	151	7	9	11	7	6	33	16	3	7	7	4	10	5	9	10	4
Prantsusmaa	168	14	8	5	15	11	18	16	12	12	6	6	6	3	6	4	12
Iirimaa	61	7	3	3	3	3	9	3	3	3	3	2	3	4	3	2	2
Itaalia	126	10	5	5	8	5	8	14	6	8	15	3	7	3	12	10	4
Luksemburg	30	2	2	1	2	1	3	1	3	3	2	1	1	2	1	1	1
Madalmaad	88	6	6	3	6	4	14	7	5	7	3	3	7	3	4	2	2
Austria	52	4	4	2	3	2	3	3	3	3	7	2	3	3	3	2	2
Portugal	51	3	3	3	4	2	6	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2
Soome	45	3	3	2	2	1	4	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2
Rootsi	54	3	3	2	3	2	10	3	3	3	3	2	3	4	3	2	2
Ühendkuningriik	113	7	4	10	10	4	24	12	7	7	3	3	5	4	3	2	4
EL kokku	1 260	88	74	59	79	56	161	101	74	74	75	49	75	53	64	47	53
Island	67	2	2	1	2	1	29	2	3	3	2	1	1	12	1	1	1
Norra	125	3	3	2	3	3	46	28	3	3	3	3	3	10	3	3	3
EMP kokku	1 452	93	79	62	84	60	236	131	80	84	80	53	79	75	68	51	57

(*) 1. mail 2004 ühinesid Eesti, Küpros, Leedu, Läti, Malta, Poola, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi ja Ungari Euroopa Ühendusega. On asjakohane, et uued liikmesriigid hakkaksid võimalikult kiiresti seireprogrammis osalema. Tunnistatakse siiski, et uutele liikmesriikidele oleks asjakohane ette näha üleminekuperioodi ja et esialgu ei soovitata uute liikmesriikide jaoks kehtestada üksikasjalikku nõuet toiduainete dioksiini-, furanami- ja dioksiinitaoliste PCBde sisalduse kontrollimise minimumsageduse osas.

Märkused tabeli kohta

- (1) Tabelis nimetatud arve tuleb vaadelda kui miinimumi. Liikmesriikidel soovitatakse võtta proove rohkem. Eelistatavalt tuleks lisaproove võtta kõrge riskiastmega toiduainetest, nt liha ja lihatooted, kala- ja piimatooted (talupiim).
- (2) Liha ja lihatooted: lisaks nimetatud kategooriatele tuleks võtta proove hobuselihast, kitselihast, küülikulihast ja teataval määral ka ulukilihast.
- (3) Kala ja kalatooted: Nii looduslike kalade kui akvakultuuride proovid peaksid jagunema liikide vahel proportsionaalselt püügi või (akvakultuuri puhul) tootmise mahuga. Juhisena võib kasutada ühenduse 2004. aasta brošüüris "Olulisi fakte ja näitajaid ühise kalanduspoliitika kohta" liikide kaupa esitatud andmeid kalapüügi ja kala- ning kalatoodete tootmise kohta.

Neid andmeid kasutades võib juhisena esitada järgmised eri kalaliikidest ja kalatoodetest võetud proovide arvud.

Püütud kala (liikmesriikidele soovitatav vähemalt 10 proovi)

Taani: 15 proovi → 4 heeringas, 4 söödav rannakarp, 7 muu

Prantsusmaa: 33 proovi → 7 võõttuun, 4 kulduim-tuun, 2 sardiin, 2 stauriid, 2 anšoovis, 13 muu

Prantsusmaa: 18 proovi → 3 võõttuun, 3 kulduim-tuun, 2 sardiin, 2 stauriid, 2 anšoovis, 6 muu

Madalmaad: 14 proovi → 4 sardinell, 2 stauriid, 3 heeringas, 2 söödav südakarp, 1 atlanti merilest ja 3 muu

Rootsi: 10 proovi → 5 heeringas, 4 kilu, 1 tursk

Ühendkuningriik: 24 proovi → 6 makrell, 4 heeringas, 3 kilttursk, 2 tursk, 9 muu

Akvakultuuritooted (liikmesriikidele soovitatav vähemalt 5 proovi)

Taani: 5 proovi → 4 forell ja 1 angerjas

Saksamaa: 5 proovi → 2 rannakarplased, 2 forell ja 1 karpkala

Kreeka: 7 proovi → 3 merikoger, 2 huntahven, 1 rannakarplased ja 1 muu

Hispaania: 16 proovi → 8 rannakarplased, 3 forell, 1 merikoger, 1 auster, 1 südakarp ja 2 muu

Prantsusmaa: 16 proovi → 8 austrid, 4 rannakarplased, 3 forell, 1 karpkala ja 1 huntahven

Itaalia: 14 proovi → 6 rannakarplased, 3 veenuskarpp, 3 forell, 1 huntahven, 1 merikoger

Madalmaad: 7 proovi → 4 rannakarplased, 1 angerjas, 1 auster ja 1 merihunt

Ühendkuningriik: 12 proovi → 9 lõhe, 2 forell ja 1 kammkarp

- (4) Piim ja piimatooted: vähemalt 4/5 piimaproovidest tuleks võtta talupiimast (peamiselt lehmapiimast). Samuti on asjakohane võtta proove ka teiste loomade piimast ja sellest valmistatud toodetest (kitsepiim jne).
- (5) Munad: lisaks kanamunadele tuleks võtta proove ka pardi-, hane- ja vutimunadest.
- (6) Õlid ja rasvad: lisaks kalaõlile tuleks võtta proove ka kalaõlidel ja kalamaksaõlidel põhinevatest toidulisanditest.
- (7) Köögiviljad: peamiselt lehtköögiviljad, kuid samuti kartulid ja muud juur- ja mugulköögiviljad.

Puuviljad ja marjad: sealhulgas maasikad.

II LISA

A. Selgitavad märkused dioksiinide, furaanide ning dioksiinitaoliste PCBde ja teiste PCBde toidus sisaldumise analüüsi tulemuste esitamise vormi juurde

1. Üldine teave analüüsitava proovide kohta

Riik: selle liikmesriigi nimi, kus seire läbi viidi.

Aasta: aasta, mil kontroll läbi viidi.

Toode: analüüsitud toiduaine – kirjeldada võimalikult täpselt.

Turustusetapp: koht, kus proov võeti.

Kude: analüüsitud osa tootest, nt rasv või lihas.

Tulemuste esitamine: Tulemuste esitamisel võetakse aluseks kehtestatud piirnormid (nõukogu määrus (EÜ nr 2375/2001). Mittedioksiinitaoliste PCBde analüüsi puhul soovitatakse tungivald tulemuste esitamisel lähtuda samadest alustest.

Proovivõtmise laad: juhuslikud proovid – teatada võib ka plaaniliste proovide analüüsi tulemustest, kuid sel juhul tuleb selgelt ära näidata, et tegemist on plaanilise prooviga, mis ei tarvitse kajastada tavalist taustanivood.

Meetodid: näidata kasutatud meetod.

Akrediteerimine: näidata ära, kas analüüsimeetod on akrediteeritud või mitte.

Mõõtemääramatus (%): analüüsimeetodi mõõtemääramatuse protsent.

2. Eriteave analüüsitava proovi kohta

Proovi number: analüüsitavatest samaladsetest toodetest võetud proovide arv. Kui proove on rohkem kui tähistatud veergusid, lisada vormi lõppu uusi nummerdatud veergusid.

Tootmismeetod: tavapärane/mahepõllundus (võimalikult täpselt).

Piirkond: niivõrd kui asjakohane, asula või regioon, kus proov võeti, näidates võimalusel ära, kas tegemist on maa või linnaga, tööstuspiirkonnaga, sadamaga, avameriga jne. Nt Brüssel – linn, Vahemeri – avameri.

Osaproovide arv: liitproovide puhul näidata ära osaproovide arv (isendite arv). Kui analüüsitulemus põhineb ühel proovil, märkida number 1. Osaproovide arv liitproovis võib erineda, seega näidata see ära eraldi iga proovi kohta.

Rasvasisaldus (%): rasvasisalduse protsent proovis.

Niiskusesisaldus (%): (võimaluse korral) niiskusesisalduse protsent proovis.

3. Tulemused

Dioksiinid, furaanid, dioksiinitaolised PCBd: tulemused iga analoogi kohta tuleks märkida väljendatult triljondikkudes (ppt) – pikogrammi grammi kohta (pg/g).

Mittedioksiinitaolised PCBd: stulemused iga analoogi kohta tuleks märkida väljendatult miljardikkudes (ppb) – mikrogrammi kilo kohta (µg/kg).

LOQ: kvantifitseerimispiir (*limit of quantification*), väljendatuna pikogrammidenä grammi kohta või (mittedioksiinitaoliste PCBde puhul) mikroogrammidenä kilo kohta.

LOD: avastamispiir (*limit of detection*), väljendatuna pikogrammidenä grammi kohta või (mittedioksiinitaoliste PCBde puhul) mikroogrammidenä kilo kohta.

Analüüsitud analoogide puhul, mille näitajad jäävad alla avastamispiiri, tuleks tulemuste lahtrisse kanda < LOD (LOD tuleks näidata väärtusena).

Analüüsitud analoogide puhul, mille näitajad jäävad alla kvantifitseerimispiiri, tuleks tulemuste lahtrisse kanda < LOQ (LOQ tuleks näidata väärtusena).

Lisaks PCB-7le ja dioksiinitaolistele PCBdele analüüsitavate PCB analoogide puhul tuleb vormile lisada PCB analoogi number, nt 31, 99, 110 jne. Kui märgistatud ridadest proovis analüüsitavate PCB analoogide jaoks ei piisa, lisada vormi lõppu uusi ridasid.

4. Märkused

Lisaks lipiidide ekstraheerimiseks kasutatud meetodile tuleb seda lahtrit kasutada ka muude asjakohaste märkuste lisamiseks.

B. Selgitavad märkused dioksiinide, furaanide ning dioksiinitaoliste PCBde ja teiste PCBde toidus sisaldumise analüüsi tulemuste esitamise vormi juurde

Märkused
Lipiidide ekstraherimiseks kasutatud meetod:

Riik
Aasta
Toode
Turustusetapp
Kude
Tulemuste esitamine
Proovivõtmise laad
Proovi nr
Tootmismeetod
Piirkond
Osaproovide arv
Rasvasisaldus (%)
Niiskusesisaldus

1.	dioksiinid ja furaanid (pg/g)	Analoogid	TEF	LOD	LOQ	Saagis (%)	Tulemused	TEQ
Meetodid		2,3,7,8 – TCDD	1					
Määramine		1,2,3,7,8 – PeCDD	1					
Ühik		1,2,3,4,7,8 – HxCDD	0,1					
Akrediteeritud		1,2,3,6,7,8 – HxCDD	0,1					
Mõõtemääramatus (%)		1,2,3,7,8,9 – HxCDD	0,1					
		1,2,3,4,6,7,8 – HpCDD	0,01					
		OCDD	0,0001					
		2,3,7,8 – TCDF	0,1					
		1,2,3,7,8 – PeCDF	0,05					
		2,3,4,7,8 – PeCDF	0,5					
		1,2,3,4,7,8 – HxCDF	0,1					
		1,2,3,6,7,8 – HxCDF	0,1					
		1,2,3,7,8,9 – HxCDF	0,1					
		2,3,4,6,7,8 – HxCDF	0,1					
		1,2,3,4,6,7,8 – HpCDF	0,01					
		1,2,3,4,7,8,9 – HpCDF	0,01					
		OCDF	0,0001					

TEQ-üldväärtus - PCDD/PCDF
Ülemtöke
Vahetväärtus
Alamtöke

2.	m- ja p- PCBd (pg/g või ng/kg)	PCB-analoogid	TEF	LOD	LOQ	Saagis (%)	Tulemused	TEQ
Meetodid		PCB-77	0,0001					
Määramine		PCB-81	0,0001					
Ühik		PCB-126	0,1					
Akrediteeritud		PCB-169	0,01					
Mõõtemääramatus (%)								
		PCB-analoogid	TEF	LOD	LOQ	Saagis (%)	Tulemused	TEQ
Meetodid		PCB-105	0,0001					
Määramine		PCB-114	0,0005					
Ühik		PCB-118	0,0001					
Akrediteeritud		PCB-123	0,0001					
Mõõtemääramatus (%)		PCB-156	0,0005					
		PCB-157	0,0005					
		PCB-167	0,00001					
		PCB-189	0,0001					

TEQ üldväärtus-PCB
Ülemtöke
Vahetväärtus
Alamtöke

